

มายาคติเรื่องอำนาจที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์

นางสาวเขมวไล ชีรสวรรณจักร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6970-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MYTHS ABOUT POWER RELATION IN TELEVISION NEWS

Miss Khemwalai Theerasuwannajak

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6970-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

มาบาคติเรื่องอำนาจที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์

โดย

นางสาวเขมวไล ธีรสุวรรณจักร

สาขาวิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา ธนสถิตย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว)

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เขมวไล วีรสุวรรณจักร : มายาคติเรื่องอำนาจที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์. (MYTHS ABOUT POWER RELATION IN TELEVISION NEWS) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี, 174 หน้า. ISBN 974-17-6970-9.

งานวิจัยเรื่องมายาคติเรื่องอำนาจที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อวิเคราะห์ถึงมายาคติเรื่องอำนาจที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์ และเพื่อวิเคราะห์ถึงตรรกะและกระบวนการเข้ารหัสความหมายมายาคติของผู้ผลิตรายการข่าวที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์ ในการทำวิจัยมีข้อมูล 2 ส่วนด้วยกันคือ ข้อมูลเนื้อหารายการข่าวโทรทัศน์ที่ทำการบันทึกเทปข่าวช่วงเวลาหลักวันที่ 12-25 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3, สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5, สถานีโทรทัศน์สีช่องทศพรช่อง 7, สถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 อ.ส.ม.ท., สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ผลิตรายการข่าวซึ่งประกอบไปด้วย บรรณาธิการประจำวัน ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและสายเศรษฐกิจ ช่างภาพสายการเมืองและสายเศรษฐกิจ และทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

โดยพบว่า ผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์มีมายาคติเรื่องอำนาจในเรื่องของข่าวกระแส มายาคติเกี่ยวกับการนำเสนอบุคคลที่มีความสำคัญระดับประเทศ และมายาคติในเรื่องของการป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของตนเองและองค์กร โดยแสดงออกผ่านทาง การคัดเลือกข่าว การจัดลำดับข่าว และระยะเวลาในการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการข่าวจะมีการให้ความสำคัญกับข่าวกระแส ข่าวที่มีความเกี่ยวข้องกับรัฐบาล บุคคลที่มีอำนาจมากของประเทศ ด้วยการคัดเลือกข่าวดังกล่าวมานำเสนอด้วยความถี่ที่มาก มีการนำเสนอต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน จัดลำดับข่าวให้ได้รับการนำเสนอในลำดับแรกๆ และมีระยะเวลาในการนำเสนอข่าวดังกล่าวมาก เพื่อตอบสนองมายาคติในเรื่องอำนาจของตนเอง โดยข่าวกระแสที่พบในช่วงเวลาวิจัยได้แก่ ข่าวนโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐบาล ข่าวการอภิปรายไม่ไว้วางใจ และข่าวสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนข่าวที่ไม่ได้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับข่าวกระแสหรือผู้มีอำนาจสังคม รวมทั้งข่าวที่ไม่ได้สนองตอบต่อผู้มีอำนาจมักถูกนำเสนอในลำดับท้ายๆ หรือไม่ได้คัดเลือกให้นำเสนอ นอกจากนั้นแล้วการลำดับการนำเสนอบุคคลภายในข่าวยังแสดงออกถึงมายาคติเรื่องอำนาจของผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์ที่มีการให้ความสำคัญกับผู้ที่มีอำนาจในสังคมแบบมีลำดับชั้น ไม่เสมอภาคกัน

นอกจากนั้นแล้วเนื้อหาของข่าวที่นำเสนอก็มีการสื่อสารมายาคติเรื่องอำนาจสู่ผู้ชม ข่าวที่นำเสนอโดยเฉพาะข่าวกระแสจะมีลักษณะเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจ แสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจระหว่างกลุ่มและบุคคลต่างๆ

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน .....ลายมือชื่อนิสิต..... เขมวไล วีรสุวรรณจักร
 สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน .....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา 2547 .....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4485054428 : MAJOR MASS COMMUNICATION

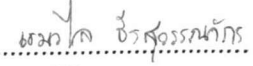
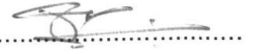
KEY WORD: MYTH / POWER RELATION / TELEVISION NEWS / NEWS

KHEMWALAI THEERASUWANNAJAK : MYTHS ABOUT POWER RELATION IN TELEVISION NEWS. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.JOOMPOL RODCUMDEE, 174 pp. ISBN 974-17-6970-9.

The research "Myths about Power Relation in Television News" aimed at analyzing myths about power relation appearing in television news, logics and myth encoding process of news producers as seen on TV programs. The research contained two parts of data including the contents of TV news recorded during prime time from 12 to 25 of May 2003 by the Thai TV Color Channel 3, Royal Thai Army Radio and Television Channel 5, Bangkok Broadcasting & TV Channel 7, Mass Communication of Thailand Channel 9, Thailand Radio and Television Broadcasting Channel 11 The Government Public Relations Department and ITV Television Broadcasting Station and the data on interviews with news producers consisting of editors, political and economic news reporters and photographers. The data were analyzed using content analysis.

The research found that the TV news producers possess myths about power relation in trendy news, myth on presentations of individuals at the forefront and myth on self protection to avoid adverse effects on careers and organizations through news selecting, sequencing and presenting period. News producers placed importance to trendy news, news related to the Government and country's influential individuals by frequently selecting such news to present on a continual basis for a long period of time and positioning at top priority with a heavy exposure in order to respond their myth on power. Trendy news headlines found during the research period include gangster suppression by the Government, political debates by the Opposition parties and the chaotic situations in the three southern provinces. The news irrelevant to the trendy news, influential people or the news idle to the power plays were marginalized at low priority or even ignored to present. Besides, the order of individual presence indicated the myth on power of TV news producers featuring unequal placement for influential individuals in society.

In addition, the broadcasting news contents communicated myth about power relation to audiences. The news contents, especially trendy news, reflected power relation and power execution of various groups and individuals.

Department Mass Communication ..... Student's signature.....
Field of study Mass Communication ..... Advisor's signature.....
Academic year 2004 ..... Co-advisor's

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ ต้องขอขอบพระคุณคุณแม่จิรา และคุณพ่ออำพน ธีรสุวรรณจักรที่คอยให้ความสนับสนุนลูกคนนี้ ทั้งแรงใจ และทุนทรัพย์ คอยให้คำปรึกษาในทุกๆ เรื่อง กำลังใจที่มีให้อย่างสม่ำเสมอตั้งแต่วันแรกที่ลูกคนนี้ลืมตาดูโลก รวมทั้ง ดร.เขมรัฐ และ พญ.เขมวรรณ พี่สาวที่แสนดีทั้งสองคน

ขอขอบพระคุณ รศ. จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำ สั่งสอน และต้องคอยอดทนกับลูกศิษย์คนนี้ ขอขอบพระคุณ ผศ.ปนัดดา ธนสถิตย์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว กรรมการวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำ และคำชี้แนะที่มีคุณค่าเสมอมา และขอขอบพระคุณ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ ที่คอยชี้แนะลูกศิษย์คนนี้ ทำให้ลูกศิษย์คนนี้รู้สึกดีกับวิชา นิเทศศาสตร์มากๆ

ขอขอบพระคุณทุนสนับสนุนงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาและทุนกักตุนวิทยานิพนธ์ที่ได้สนับสนุนเงินทุนในการทำงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลในการทำวิจัยทุกท่าน ที่มีส่วนให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

ขอบคุณปิยะพล และครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือต่างๆ เสมอมา และขอขอบคุณฉัฐพร ที่คอยช่วยเหลือ ดิฉิง แนะนำ คำว่ากล่าว และให้กำลังใจเพื่อนคนนี้อย่างไม่เหน็ดเหนื่อย

ขอบคุณพี้นท์(ณัฐภรณ์) และน้องอิว น้องอู่ม รวมถึงน้องๆ ในบริษัทก๊อ ด มอร์นิง มั่นเคย์ ที่เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และยอมให้พนักงานคนนี้อย่างใจ เพื่อทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วง

ขอบคุณพี่ปู เจ้าหน้าที่ในห้องสมุด และเจ้าหน้าที่ในภาควิชาทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

ขอบคุณพี่เดียร์ เล็ก บาส โบว์ นุ้ย ปูน เพื่อนๆ ปริญญาโทภาควิชาการสื่อสารมวลชน รวมทั้งเจี๊ยบ เพื่อนที่แสนดี ที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนคนนี้เสมอเป็นที่ปรึกษา กำลังใจ คอยรับฟังสิ่งต่างๆ และชี้แนะสิ่งที่ดีๆ ให้เพื่อนเสมอมา

ขอบคุณยายและป๊าที่คอยเป็นขวัญกำลังใจให้หลานคนนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณตัวเองที่พยายามและไม่ล้มเลิกการวิจัยครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญ.....	1
ปัญหาคำวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
นิยามศัพท์.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเรื่องข่าว.....	11
แนวคิดเรื่องภาพและเสียง.....	23
แนวคิดเรื่องมายาคติ.....	30
แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	47
แหล่งข้อมูล.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การนำเสนอข้อมูล.....	50
บทที่ 4 มายาคติเรื่องอำนาจ และรูปแบบการสื่อสารมายาคติเรื่องอำนาจ.....	51

การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	52
การนำเสนอข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5	57
การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7	62
การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.	67
การนำเสนอข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์	73
การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี	79
ข่าวนโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐบาล	85
ข่าวสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	102
บทที่ 5 การสร้าง และการถ่ายทอดมายาคติเรื่องอำนาจของผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์	116
การคัดเลือกประเด็นข่าว	116
การจัดลำดับข่าว	117
การนำเสนอข่าว	122
ภาพข่าว	126
ปัจจัยที่ส่งผลต่อมายาคติเรื่องอำนาจของผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์	129
คุณค่าของข่าว	137
บทที่ 6 สรุปลผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	139
สรุปลผลการวิจัย	136
อภิปรายผล	145
ข้อเสนอแนะ	149
รายการอ้างอิง	150
ภาคผนวก	155
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	174